

SINTEZA
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-3316 din 02.04.2025	1.	Urmare examinării proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate), număr unic - 183/MAI/ASP/2025, comunicăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare ce însoțește proiectul de act normativ, elaborarea proiectului de lege, rezidă în necesitatea corelării cadrului normativ național în contextul adoptării Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și, respectiv, punerii în circulație la nivel național a noului model de act de identitate de tip card care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova – CARTEA DE IDENTITATE. Astfel, în conformitate cu prevederile art. II alin. (5) lit. a) din Legea nr. 68/2024, Guvernul are sarcina de a prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu modificările care au fost operate la Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Prin urmare, în contextul promovării proiectului de lege, urmează a fi soluționate așa probleme precum: a) armonizarea cadrului normativ național ca urmare a adoptării Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; b) lichidarea unor conflicte de norme atestate între acte normative cu aceeași forță juridică referitoare la	

		înscrierea datelor identificatoare ale titularului în actele de identitate potrivit Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; c) eficientizarea datelor statistice privind locuitorii Republicii Moldova furnizate Comisiei Electorale Centrale; d) asigurarea evidenței efective a tuturor locuitorilor Republicii Moldova la adresa de domiciliu/reședință temporară de la naștere, inclusiv a copiilor cu vârsta sub 14 ani care nu dețin act de identitate de uz intern. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele obiecții și recomandări:	
		La Art. I, aferent modificărilor propuse la art. 16 din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, atragem atenția asupra faptului că, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, distinge între norme generale, norme speciale și norme derogatorii. În acest context, considerăm necesar ca în locul expresiei „acte normative speciale” să se utilizeze expresia „norme cu caracter special stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct” care, în opinia noastră s-ar alinia cu clasificarea acceptată de art. 5 din legea sus-menționată și ar reflecta natura reglementării dorite.	Se acceptă. S-a utilizat sintagma „norme juridice speciale stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct”.
		La Art. XI, pct. 14, aferent cuprinsului art. 74 alin. (2), pentru o mai bună claritate, se recomandă substituirea cuvintelor „va deriva din” cu cuvintele „se va stabili în funcție de”.	Se acceptă

		La alin. (1) al Art. XVIII, formula „Prezenta lege intră în vigoare în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative” nu poate fi acceptată, deoarece la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 nu este stabilită o singură opțiune a intrării în vigoare a unui act normativ, fiind prevăzută și posibilitatea intrării în vigoare a actului normativ „la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării”. Astfel, în proiect se va stabili o dată certă a intrării în vigoare a actului normativ. Totodată, în privința formulării „cu excepția prevederilor referitoare la regimul juridic al cărții de rezidență” subliniem că respectiva este prea largă și ar putea include diverse norme, proceduri administrative. Astfel, pentru a preveni eventualele confuzii care pot apărea în procesul de implementare a legii, inclusiv pentru a putea reflecta corect modificările în Registrul de stat al actelor juridice, este necesar să fie indicate expres prevederile ce vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat corespunzător.
		Suplimentar, semnalăm că proiectul are carențe în privința respectării normelor de tehnică legislativă. Astfel, cu titlu de observație generală remarcăm că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.	Se acceptă.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Aviz nr. 17-989 din 31.03.2025	2.	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.	S-a luat act.

Ministerul Finanțelor Aviz nr.04-06/217/4029 din 26.03.2025	3.	La adresarea Cancelariei de Stat nr.18-69-2924 din 17 martie 2025, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate), (număr unic 183/MAI/ASP/2025) și, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsă de obiecții și propuneri.	S-a luat act.
Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr.DI/3/041-3170 din 28.03.2025	4.	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025) și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	S-a luat act.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale Aviz nr. 19/1644 din 31.03.2025	5.	Urmare examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în limitele competenței funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri. La Art. X, pct. 7 din proiect, în partea ce ține modificarea alin.(3) al art. 451², din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, cuvântul minor în orice formă gramaticală se va substitui cu cuvântul copil la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerare prevederile Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 1989, ale Codului Familiei nr. 1316/2000, ale Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului și ale altor acte normative naționale și internaționale, care reglementează semnificația cuvântului „copil”. De asemenea, în sensul propunerilor de mai sus, subliniem importanța ajustării Notei de fundamentare la proiectul de lege examinat.	Se acceptă.
		Atenționăm că în conformitate cu prevederile pct. 10 al Art. XI. Din proiectul examinat, referitor la modificarea alin. (9) din art.43 ² din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, autoritatea competentă pentru perfectarea Cărții de rezidență este Agenția Servicii Publice. Totodată, potrivit prevederilor pct. 14 din același articol, referitor la	Se acceptă. Au fost operate modificări în text.

		expunerea în redacție nouă a prevederilor art. 72, alin. (2) din Legea nr. 200/2010, organul competent pentru perfectarea Cărții de rezidență urmează a fi desemnat de Guvern. Având în vedere aceste discrepanțe, este necesară ajustarea prevederilor pct. 10 și ale pct. 14 din Art. XI din proiect.	
		Art. XVI din proiect, în partea ce ține de operarea modificărilor în Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, se completează cu un punct nou în următoarea redacție: „punctul 5 se completează cu subpunctul 5.4. cu următorul cuprins: „5.4. Copiii străini sau apatrizi, care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.”.” Propunerea se înaintează, în contextul modificărilor operate prin Art. IV din Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), prin care au fost completate categoriile de copii aflați în situații de risc, cu categoria de copii menționată mai sus, reprezentarea intereselor cărora se realizează de către autoritatea tutelară teritorială, conform legislației.	Se acceptă. Art. XV din proiect a fost completat corespunzător.
		Totodată, în vederea asigurării concordanței cu obiectul reglementărilor propuse în proiectul de lege, atragem atenția asupra unor prevederi ale următoarelor acte normative: - Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar – art. 43 alin. (2) lit. b); - Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal – art. 25, alin. (7), lit. b); - Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 – art. 5; - Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare – art. 4, alin. (3), lit. h), art. 6, alin. (1), lit. b) și art. 7, alin. (2), lit. j);	Nu se acceptă. Autorii proiectului sunt Agenția Servicii Publice și Ministerul Afacerilor Interne, care potrivit art.II alin.(5) din Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și conform competențelor funcționale, prin proiectul de lege supus avizării, au înaintat propuneri de modificare a cadrului normativ conex, aferent domeniilor sale de activitate. În această ordine de idei, potrivit prevederilor art.23 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, toate autoritățile publice, abilitate prin

		- Legea nr. 291/2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc – art. 12, alin. (2), lit. f); - Legea integrității nr. 82/2017 – art. 311 alin. (3); - Legea nr. 209/2016 privind deșeurile – art. 61, alin. (5), lit. a); - Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe – art. 33, alin. (5); - Legea insolvenței nr. 149/2012 – art. 122, alin. (8), lit. a); - Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției – art. 17, alin. (3), lit. d); - Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal – art. 4, noțiunea „număr de identificare național”; - Legea taxei de stat nr. 213/2023 – art. 3, lit. c) și pct. 3.15 din Anexa nr. 1; - Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova – art. 21, alin. (5); - Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate – art. 32, alin. (3), lit. a); - Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază – art. 182 alin. (1) lit. b) și art. 222 lit. b); - Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă – art. 2, noțiunea „rezident al unui stat străin”; - Legea cooperăției de consum nr. 1252/2000 – art. 45, alin. (4), lit. e); - Legea sindicatelor nr. 1129/2000 – art. 10, alin. (5), lit. c); - Legea patronatelor nr. 976/2000 – art. 17, alin. (3), lit. d) și alin. (6), lit. c).	lege să inițieze elaborarea actelor normative, urmau să-și ajusteze cadrul normativ aferent domeniilor de activitate la prevederile Legii nr.273/1994 în redacția Legii nr.68/2024.
Comisia Electorală Centrală Aviz nr.CEC-8/7443 din 01.04.2025	6.	Comisia Electorală Centrală își menține poziția exprimată prin scrisoarea nr. CEC8/7039 din 31 ianuarie 2025, conform solicitării Agenției Servicii Publice nr. 01/937 din 22 ianuarie 2025, și consideră necesar să reitereze obiecțiile și propunerile formulate anterior,	Se acceptă. Propunerile respective de modificare a art.27 lit. h) din Codul Electoral și a art.11 alin.(1) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală au fost excluse din proiectul de lege.

		venind totodată cu următoarele completări. 1. La Art. VIII cu privire la modificarea articolul 11 alin. (1) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, precum și la art. XIII din proiect, cu referire la modificarea propusă pentru art. 27 lit. h) din Codul electoral, privind substituirea textului „conform datelor din Registrul de stat al populației, prezentate de Agenția Servicii Publice” prin cuvintele „conform datelor Biroului Național de Statistică”, considerăm că această propunere de modificare nu este justificată și aplicabilitatea acesteia este lipsită de criterii de previzibilitate și claritate. Este de menționat că Biroul Național de Statistică nu gestionează un sistem operațional de evidență a persoanelor, ci doar colectează, prelucrează și publică date statistice agregate, care nu permit identificarea individuală sau verificarea exactă a numărului și distribuției persoanelor în timp real. În schimb, Agenția Servicii Publice deține și administrează Registrul de stat al populației, fiind un sistem integrat unic de evidență automatizată a cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini, persoanelor fără cetățenie, cetățenilor străini domiciliați permanent și temporar pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a cetățenilor Republicii Moldova stabiliți permanent sau temporar peste hotare. Subsidiar, datele gestionate de Biroul Național de Statistică sunt rezultatul prelucrărilor statistice și pot conține estimări sau proiecții, ceea ce le face nepotrivite pentru utilizare în procesele administrative și electorale care necesită precizie maximă. În schimb, Agenția Servicii Publice dispune de o evidență oficială și legală a fiecărei persoane, utilizată pentru emiterea actelor de identitate și verificarea cetățeniei, domiciliului și altor aspecte relevante. Un alt aspect important este că datele oferite de Biroul Național de Statistică sunt adesea prezentate în serii anuale sau trimestriale, fără a surprinde variațiile și	
--	--	--	--

	particularitățile care pot apărea într-un interval de timp mai restrâns sau într-un context specific. Respectiv, atribuirea acestei responsabilități Biroului Național de Statistică ar putea genera inexactități și incertitudini în procesele administrative și electorale, în timp ce Agenția Servicii Publice rămâne instituția competentă pentru furnizarea acestor date, având infrastructura necesară pentru gestionarea și actualizarea evidenței populației în timp real. Mai mult, potrivit art. 60 și 61 din Codul electoral nr. 325/2022, listele electorale se formează de către Comisia Electorală Centrală în baza Registrului de stat al alegătorilor (în continuare - RSA). În listele electorale se indică numele, prenumele, anul nașterii alegătorului, domiciliul/reședința temporară a acestuia, numărul de identificare de stat (IDNP), seria și numărul actului de identitate. Datele conținute în RSA sunt actualizate zilnic (24 ore din 24), fiind importate din Registrul de stat al populației, prin interacțiunea între sistemul automatizat al Agenției Servicii Publice cu resursa informațională a Comisiei, în baza unui contract privind prestarea serviciilor informaționale. În același timp, este de menționat că, în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, se discută posibilitatea extinderii dreptului de vot în alegerile locale și pentru cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene care trăiesc pe teritoriul Republicii Moldova. Uniunea Europeană promovează dreptul cetățenilor Uniunii care locuiesc într-un alt stat membru decât cel de origine de a vota și de a fi aleși la alegerile locale, în conformitate cu legislația națională a statului gazdă. Acest demers face parte din angajamentele asumate de Republica Moldova și standardele impuse de Uniunea Europeană, care promovează drepturi politice pentru cetățenii europeni care locuiesc în alte state membre.	
--	--	--

		Dreptul de vot în alegerile locale pentru cetățenii Uniunii Europene ar putea reprezenta o evoluție pozitivă pentru integrarea europeană a Republicii Moldova, iar implementarea acestui drept impune anumite provocări legale și tehnice, în special în ceea ce privește procesul de identificare și înregistrare a acestora ca alegători.	
		La articolul XV privind modificarea Codului electoral nr. 325/2022, în partea ce ține de modalitatea de verificare a datelor nemijlocit prin intermediul Registrului de stat al populației”, este necesar să se țină cont de faptul că actualmente stațiile de lucru ale operatorilor din secțiile de votare, din motive de securitate, activează izolat prin VPN numai cu sistemul SIAS „Alegeri” și RSA, ca parte componentă a acestuia, nefiind accesibil Registrul de stat al populației. Astfel, modificarea propusă ar fi acceptabilă numai în cazul în care autoritățile de resort (Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică și Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică) dispun de soluții tehnice pentru asigurarea accesului la Registrul de stat al populației conform infrastructurii existente a SIAS „Alegeri” cu păstrarea nivelului de securitate, la momentul intrării în vigoare a noilor reglementări. Respectiv, în cazul în care autoritățile numite mai sus nu vor putea asigura acest aspect, propunem substituirea sintagmei „Registrul de stat al populației” cu sintagma „Registrul de stat al alegătorilor” în toate punctele ce vizează modificările operate la Codul electoral. În mod special la pct. 4 din proiect, cu privire la propunerea de modificare a primului enunț, propunem ca art. 78 alin. (2) să fie expus în următoarea redacție: „(2) Alegătorii din raza teritorială a secției de votare care nu sunt înscrși în lista electorală de bază se înscriu într-o listă electorală suplimentară, după verificarea și confirmarea potrivit Registrului de stat al alegătorilor a înregistrării la domiciliu sau la reședința temporară în raza teritorială a secției de votare în cauză. Alegătorii	Se acceptă. La propunerile de modificare a Codului electoral conținute la art. XV, la toate pozițiile s-a substituit sintagma „Registrul de stat al populației” cu sintagma „Registrul de stat al alegătorilor”, luând în considerare argumentele aduse în avizul CEC, precum și din următoarele considerente: Potrivit art.60 alin.(2) din Codul electoral: „(2) Registrul de stat al alegătorilor este actualizat sistematic, în mod automat, în baza Registrului de stat al populației. La solicitarea comisiei, autoritatea deținătoare a Registrului de stat al populației oferă gratuit și alte date sau informații necesare actualizării Registrului de stat al alegătorilor.”. Potrivit Contractului nr.114-WS de prestare a serviciilor informaționale, încheiat la 16.11.2018 între Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și Comisia Electorală Centrală, la producerea anumitor evenimente vizavi de cetățenii Republicii Moldova, cu vârsta peste 18 ani, luați în evidență în Registrul de stat al populației (schimbarea, modificarea, completarea, rectificarea datelor personale; obținerea primului act de identitate sau schimbarea actelor de identitate (buletinului de identitate, cărții de identitate, inclusiv provizorii, pașaportului cetățeanului Republicii Moldova); înregistrarea la domiciliu și/sau la reședința temporară, sau schimbarea adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară; schimbarea statutului juridic (dobândirea sau pierderea cetățeniei Republicii Moldova); deces; atingerea vârstei de 18 ani) informația respectivă se

		respectivi confirmă pe propria răspundere, prin semnătură, abținerea de la votarea multiplă și faptul că sunt informați despre răspunderea penală în caz de încălcarea acestei obligații.”.	transmite de către Agenția Servicii Publice, în bază de Web-servicii, 24 din 24 de ore, către Comisia Electorală Centrală, pentru actualizarea informației din Registrul de stat al alegătorilor. Luând în considerare raționamentele enunțate supra, informația din SIA „Registrul de stat al alegătorilor” poate face dovada adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară a persoanei, cetățean al Republicii Moldova cu vârsta peste 18 ani, cu condiția că CEC își asumă responsabilitatea actualizării SIA „RSA” în baza informației enunțate supra din SIA „RSP” sistematic, inclusiv și după întocmirea listelor electorale (până și după data desfășurării scrutinului electoral).
		La Art. XVII, ce vizează propunerea de completare cu alin. (2¹) a Articolului II al Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, Comisia subliniază că implementarea acestei prevederi nu este fezabilă în contextul electoral actual. De principiu, Comisia susține digitalizarea continuă a proceselor electorale în sinergie cu tehnologiile moderne, însă, ținând cont de vulnerabilitatea acestora la diverse provocări, ele trebuie implementate cu o precauție maximă, astfel încât să nu fie afectată credibilitatea procesului electoral prin manipulări de re-credință în scopul de a compromite desfășurarea unor alegeri libere și corecte. Astfel, având în vedere obligația autorităților statului de a organiza procese electorale credibile, inclusiv de identificare a alegătorilor, se impune introducerea unor sisteme tehnice de verificare a autenticității actului digital, fie prin efectuarea procedurii de scanare a QR-codului din aplicație cu interconectare prin SIAS „Alegeri” sau/și prin dezvoltarea unui modul complementar ce ar permite automatizarea documentării	Nu se acceptă. Ținând cont de argumentele expuse în avizul Comisiei Electorale Centrale privind lipsa unor mecanisme tehnice de verificare a autenticității actului digital în contextul exprimării dreptului la vot, propunerea de completare a dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi privind utilizarea în procesele electorale a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, din 1 ianuarie 2026 nu se acceptă.

		și identificării alegătorilor fără afectarea integrității procesului. Deci, pornind de la faptul că actualmente lipsesc astfel de mecanisme, Comisia propune ca alin. (1) al Art. XVIII din proiectul supus avizării să fie la final completat cu textul „, precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”. Propunerea ar exclude un eventual impact în cadrul organizării alegerilor parlamentare și ar oferi autorităților cu atribuții în domeniul electoral timpul necesar în vederea identificării și implementării soluțiilor optime de utilizare a documentelor digitale cu testarea acestora în cadrul alegerilor locale noi care se desfășoară de regulă de două ori pe an (primăvara și toamna) cu o vulnerabilitate semnificativ redusă în comparație cu alegerile parlamentare.	
		Totodată, atragem atenția asupra mențiunii de la pct. 4 „Analiza impactului de implementare”, subpunctul 4.3 „Impactul asupra sectorului privat” din nota de fundamentare, unde se face referire la un sistem informațional denumit „e-Votare”. Este necesar să se facă o clarificare, având în vedere că un astfel de sistem „e-Votare” nu există în cadrul normativ și tehnic actual. Utilizarea acestei denumiri în documentele oficiale poate crea confuzii, sugerând existența unei infrastructuri deja funcționale sau a unui proiect reglementat. În plus, includerea Comisiei Electorale Centrale în sectorul privat nu are temei legal și contravine statutului său de autoritate publică autonomă, responsabilă de organizarea alegerilor în condiții de imparțialitate și independență.	Se acceptă.
Biroul Național de Statistică	7.	Referitor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025) remis spre	Se acceptă. Propunerile respective de modificare a art.27 lit.h) din Codul electoral și a art.11 alin.(1) din Legea

Aviz nr.09-05/5 din
01.04.2025

avizare, Biroul Național de Statistică (BNS), în limitele competenței funcționale, comunică obiecția privind excluderea Art. VIII din proiectul de lege, care prevede ajustarea articolului 11, alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, prin substituirea textului „conform datelor din Registrul de stat al populației, prezentate de Agenția Servicii Publice” cu cuvintele „conform datelor Biroului Național de Statistică” și a alin. (2) a Art. XV din proiectul de lege, care prevede modificarea Codului electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 prin reformularea articolului 27 litera h), cuvintele „din Registrul de stat al populației prezentate de Agenția Servicii Publice” se substituie cu cuvintele „Biroului Național de Statistică”.

Argumentare:

Conform pct.8 din Hotărârea Guvernului nr. 333/2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul

de stat al populației (RSP), una dintre funcțiile de bază ale RSP este „evidența la domiciliu sau la reședință a locuitorilor Republicii Moldova”, ceea ce corespunde întocmai scopului art. 11 din Legea nr. 436/2006, conform redacției actuale a articolului dat.

Astfel, în activitatea sa, BNS operează preponderent cu conceptul de „populație cu reședință obișnuită” (PRO), conform Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor, concept statistic destinat elaborării și implementării politicii demografice și sociale. În altă ordine de idei, art. 11 din Legea nr. 436/2006, se referă explicit la „numărul de locuitori ai unității administrativ teritoriale”, concept referitor la persoanele oficial înregistrate în evidențele administrative.

Totodată, sistemul electoral se bazează pe situația de-jure privind evidența populației înregistrate oficial, cu drept de vot, cu domiciliu sau reședință temporară, confirmate prin acte de identitate. Datele privind PRO,

nr.436/2006 privind administrația publică locală au fost retrase din proiectul de lege.

însă, nu se referă la situația de-jure, ci de-facto, incluzând persoanele cu reședință obișnuită, fără a ține cont de faptul dacă sunt sau nu cetățeni ai Republicii Moldova și au sau nu drept de vot. Este de menționat că, la elaborarea datelor PRO, BNS utilizează estimări, întrucât nu toate datele necesare pentru calcularea PRO sunt disponibile în RSP și alte surse de date administrative disponibile (ca de exemplu datele privind copii care conform datelor RSP nu au viză de reședință/domiciliu).

Astfel, datele obținute la nivel de localități (primării) vor avea un anumit grad de incertitudine, în funcție de ipotezele ce vor sta la baza redistribuirii persoanelor fără domiciliu.

În prezent, nu este disponibilă o metodologie care să permită estimarea numărului populației documentate (de jure) la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale. După cum BNS a comunicat

în scrisoarea nr. 08-4/36 din 26.03.2024 adresată Congresului Autorităților Locale din Moldova și Agenției Servicii Publice, menționată în Nota de fundamentare a proiectului, „elaborarea datelor privind populația de jure presupune un efort suplimentar din partea BNS, dar și a Agenției Servicii Publice pentru elaborarea unei asemenea metodologii și a calculelor experimentale care ar permite testarea modalității de calcul a indicatorului nou în baza datelor RSP”.

Luând în considerare cele expuse supra, reiterăm deschiderea BNS pentru elaborarea, în colaborare cu ASP, a unei metodologii privind determinarea populației documentate (de jure), valorificând experiența relevantă a altor state. Până la dezvoltarea și implementarea unei asemenea metodologii, considerăm imperativă menținerea prevederilor actuale ale art. 11 alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

**Agencia de Guvernare
Electronica**

Aviz nr. 3007 – 050 din
31.03.2025

8.

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronica” a examinat **proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), autor – Ministerul Afacerilor Interne/Agenția Servicii Publice, remis spre avizare**, și, în limitele competențelor instituției, comunicăm că îl susținem și nu avem obiecții.

Totodată, la definitivarea proiectului propunem ca **art. XV pct. 4, care prevede modificarea art.78 alin.(6) din Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022**, să fie completat cu lit. d), cu următorul cuprins:

„d) *versiunea digitală a cărții de identitate, buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice.*”.

Argumentăm această propunere prin faptul că, în conformitate cu dispozițiile art.4 alin.(6) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cu modificările operate prin Legea nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care vor intra în vigoare nu mai târziu de 31 martie 2025,

„(6) La solicitarea cetățeanului Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu, care deține carte de identitate valabilă și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, poate fi generată *versiunea digitală a cărții de identitate*. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a cărții de identitate se stabilesc de Guvern.”, iar, potrivit art. II alin. (2) din aceeași Lege nr. 68/2024,

„(2) Toate tipurile de buletine de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a prezentei legi, precum și toate tipurile de

Nu se acceptă.

Conform art. 4 alin. (6) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, la solicitarea cetățeanului Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu, care deține carte de identitate valabilă și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, *poate fi generată versiunea digitală a cărții de identitate*. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a cărții de identitate se stabilesc de Guvern.

Potrivit pct. 33 din HG nr. 5/2024 cu privire la aplicația guvernamentală integrate a serviciilor electronice EVO ”*Toate documentele digitale din aplicația EVO vor avea aceeași forță juridică ca și versiunile analoage din plastic sau hârtie.*”

Ținând cont de poziția Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul nr. CEC-8/7443 din 01.04.2025 privind lipsa unor mecanisme tehnice de verificare a autenticității actului digital în contextul exprimării dreptului la vot, propunerea de completare a dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi privind utilizarea în procesele electorale a versiunii digitale a cărții de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, nu se acceptă.

		buletine de identitate și permise de ședere eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară până la data de 1 ianuarie 2026 se consideră valabile potrivit termenului de valabilitate al acestora, dacă nu intervin situații în care potrivit prevederilor legale acestea devin nevalabile.”. Subsecvent, pentru a se asigura crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege, pornind de la misiunea și atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală, considerăm oportun completarea și a Art. XVIII (Dispoziții finale) cu un punct nou, care va deveni pct.(2) și va avea următorul cuprins: <i>„(2) Votarea în baza versiunii digitale a cărții de identitate sau a buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice se va implementa la alegerile locale generale desfășurate după intrarea în vigoare a prezentei legi, conform procedurii stabilite de Comisia Electorală Centrală.”.</i>	
Congresul Autorităților Locale din Moldova Aviz nr.90 din 26.03.2025	9.	Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) poate fi propus pentru aprobare.	Nu se acceptă. Completarea dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi tranzitorii privind votarea în baza versiunii digitale a actelor de identitate în lipsa unor reglementări a acestora în procesul electoral contravine normelor de tehnică legislativă.
Ministerul Afacerilor Externe Aviz suplimentar nr. DC/1/401/3468 din 4 aprilie 2025	10.	În contextul avizării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), prin intermediul căruia urmează să fie amendată și LP nr. 242 / 2010 <i>cu privire la taxele consulare</i>, Ministerul Afacerilor Externe consideră imperativă completarea modificărilor propuse de inițiatorul legii după cum urmează. Art. XII. – Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231-234, art. 732), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	S-a luat act. Se acceptă. Articolul XIII din proiect - modificarea Legii nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare, a fost completat cu pct. 2 în redacția agreată cu MAE: ”2. La articolul 8, alineatul. (1) se completează cu litera z¹) cu următorul cuprins: „z1) la recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea primei cărții de identitate persoanei care se încadrează în primul milion de cetățeni ai Republicii Moldova scutiți de plata tarifului pentru eliberarea cărții de identitate în

		Articolul 8, alin. 1) se completează cu litera z1 cu următorul conținut: „z¹ la perfectarea setului de documente pentru obținerea primei cărți de identitate a cetățeanului Republicii Moldova pentru primul milion de cărți de identitate eliberate cu titlu gratuit de către Agenția Servicii Publice și care sunt eliberate în termenul maximal stabilit pentru acest serviciu.” Astfel, potrivit MAE, modificările propuse sunt condiționate de punerea în circulație a cărții de identitate, care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova – corelate la art. 3 alin. 5 din Legea nr. 273/1994 în redacția Legii nr. 68/2024, precum și la pct. 2.1 a HG nr. 171/2025 cu privire la unele măsuri de implementare a cărții de identitate.	termenul maximal stabilit pentru prestarea serviciului respectiv.”
Comisia Electorală Centrală Aviz repetat nr. CEC-8/7533 din 12.04.2025	11.	Cu referire la scrisoarea Ministerului Afacerilor Interne, înregistrată la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-7/19641 din 11 aprilie 2025, prin care remiteți spre avizare repetată proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la unele măsuri de implementare a cărții de identitate (număr unic 183/MAI/ASP/2025), vă informăm că nu avem obiecții sau propuneri suplimentare la proiect.	S-a luat act.
 Agenția de Guvernare Electronică Aviz repetat nr. 3007 – 066 din 11.04.2025	12.	Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (AGE) a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), autor – Ministerul Afacerilor Interne/Agenția Servicii Publice, remis spre expertizare și informare participanților la avizare. Astfel, în ceea ce privește argumentarea autorului din pct.8 din Sinteză la proiect de neacceptare a propunerii AGE, precum că „În urma consultărilor cu Agenția de Guvernare Electronică și ținând cont de avizul Comisiei Electorale Centrale, s-a decis renunțarea la propunerile de completare a alin.(6) din art.78 din Codul electoral cu prevederi privind votarea în baza versiunii digitale a buletinului de identitate sau a cărții	Nu se acceptă. Ținând cont de poziția Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul repetat nr. CEC-8/7533 din 12.04.2025 prin care nu a obiectat / solicitat includerea în proiect a propunerii de completare a alin. (1) al Art. XVIII la final cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”, propunerea nu se acceptă. În lipsa unei poziții consolidate, bine coordonate privind votarea în baza versiunii digitale a actelor de identitate, și ținând cont de argumentele Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul CEC-8/7443

		<i>de identitate</i>”, insistăm ca aceasta să fie revizuită, deoarece nu corespunde situației de fapt. În acest sens, precizăm că, în urma consultării suplimentare a proiectului cu ASP, după etapa de avizare a acestuia, AGE a comunicat că susține argumentele și propunerea Comisiei Electorale Centrale din pct.2 penultimul alineat din avizul aprobat prin hotărârea CEC nr.3460 din 01.04.2025 (și anume: „[...] <i>Comisia propune ca alin. (1) al Art. XVIII din proiectul supus avizării să fie la final completat cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”</i>). Astfel, ca și o soluție AGE a recomandat ca dispozițiile finale din proiectul de lege să fie completate, la final, cu redacția propusă de CEC – însă, constatăm că în versiunea definitivată a proiectului propunerea respectivă a CEC, ce a fost susținută de AGE, în general, a fost exclusă. În această ordine de idei, propunem ca, la definitivarea proiectului după expertizare și anterior remiterii acestuia Cancelariei de Stat pentru a fi pregătit spre examinare Guvernului, <i>Art. XVII alin. (1), după textul „art. XIII,” să fie completat cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a cărții de identitate sau a buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice,”</i>, care urmează să intre în vigoare de asemenea la 1 ianuarie 2026. Totodată, în cazul în care autorul a decis să nu accepte propunerea enunțată, considerăm necesar ca Sinteza la proiect să fie completată cu motivarea respectivă.	din 01.04.2025 (lipsa de sisteme tehnice de verificare a autenticității actului digital, fie prin efectuarea procedurii de scanare a QR-codului din aplicație cu interconectare prin SIAS „Alegeri” sau/și prin dezvoltarea unui modul complementar ce ar permite automatizarea documentării și identificării alegătorilor fără afectarea integrității procesului), dar și luând în considerare regulile de tehnică legislativă privind oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice consacrate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, propunerea nu se acceptă. Mai mult ca atât, propunerea dată excede obiectul de reglementare a proiectului.
Biroul Național de Statistică	13.	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (activități conexe punerii în	S-a luat act.

Aviz repetat nr. 09-05/6 din 14.04.2025		circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), remis spre avizare repetată, Biroul Național de Statistică (BNS) comunică lipsa de obiecții și propuneri, reieșind din faptul că obiecția expusă prin avizul BNS cu nr.09-05/5 din 01.04.2025, a fost acceptată integral.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale Aviz repetat nr. 19/1901 din 14.04.2025	14.	Urmare examinării repetate a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în limitele competenței funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarea propunere: Secțiunea 3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse din Nota de fundamentare la proiectul de lege se completează cu informații privind operarea modificării la pct. 5 din Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, în partea ce ține de completarea cu subpct. 5.4, pentru a asigura reflectarea tuturor modificărilor care se operează prin proiectul de lege examinat.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată
Expertizare			
Centrul Național Anticorupție raport de expertiză anticorupție nr. ELO 25/10495 din 15.04.2025		Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.36 al Legii nr.100/2017, coroborat art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.	S-a luat act.

[illegible]

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN